

INZAKE VOORONTWERP VAN WET VERSTERKING CASSATIERECHTSPRAAK

1. Artikel 80a RO

- 1.1 Volgens de toelichting op het voorontwerp (p. 12) wordt met het voorgestelde art. 80a RO een zogeheten selectie aan de poort geïntroduceerd volgens de lijnen zoals uiteengezet in het rapport "Versterking van de cassatierechtspraak" (rapport-Hammerstein, februari 2008). Volgens dat rapport (p. 35) laat het zich aanzien dat de belastingkamer met haar huidige bezetting (twaalf raadsheden) de werklust op korte en middellange termijn het hoofd kan bieden. De indruk bestaat ook overigens niet dat sprake is van een overbelasting. De belastingkamer kan het zaakaanbod goed aan¹; de werkvoorraad loopt (gelukkig) zelfs terug. Een overbelasting van het parket is niet aan de orde, ook al omdat een conclusie van de procureur-generaal facultatief is (art. 29d AWR) en alleen zaken die er werkelijk toe doen beslag leggen op de capaciteit van het parket (rapport-Hammerstein, p. 36).
- 1.2 De belastingkamer redt zich prima met art. 81 RO. Art. 80a RO zou slechts worden toegepast in zaken die nu met art. art. 81 RO worden afgedaan zodat de werkbeparing zich beperkt tot het niet hoeven lezen van conclusie van repliek en dupliek (die overigens ook niet altijd worden ingediend). In een handjevol gevallen van kansloze zaken die niet met art. 81 RO kunnen worden afgedaan, bijvoorbeeld omdat een ontvankelijkheidsvraag aan de orde is waarover eerst gemotiveerd beslist moet worden voordat de Hoge Raad de zaak inhoudelijk met art. 81 RO kan afdoen, zou art. 80a wel uitkomst bieden.
- 1.3 Het voorgestelde art. 80a RO zou dus hooguit een zeer beperkte verlichting aan de belastingkamer geven. Invoering van art. 80a RO is gelet op het voorgaande overbodig. De Commissie raadt invoering ervan daarom af.
- 1.4 De Commissie raadt invoering van art. 80a RO ook om een andere reden af. Art. 80a RO zou betrekkelijk geruisloos kunnen evolueren tot een verkapt verlofstelsel. De Commissie meent dat de voordelen en nadelen van eventuele alternatieven onvoldoende in de toelichting op het wetsvoorstel tot uitdrukking komen. Bovendien bestaat nauwelijks aandacht voor het verschil in de situatie tussen de civiele sector en de belastingsector; bij de laatste is overbelasting, zoals gezegd, niet aan de orde en op korte termijn ook niet te verwachten. Een in het kader daarvan te noemen opvallend verschil is dat de fiscale raadsheren elk de ondersteuning hebben van een wetenschappelijk medewerker die veel werk uit handen neemt, terwijl de civiele raadsheren nauwelijks gebruikmaken van de

¹ Zoals het rapport Hammerstein (p. 38) bevestigt.

ondersteuning van wetenschappelijk medewerkers. Mogelijk dat extra ondersteuning de overbelasting van de civiele sector tenminste enigszins kan verlichten.

2. Cassatiebalie

- 2.1 Volgens de concepttoelichting (p. 10, 3^e al., slot) ligt het in de bedoeling dat op termijn regels worden gesteld voor het optreden bij de Hoge Raad in strafzaken en belastingzaken. De Commissie vraagt om verduidelijking van deze bedoeling. Thans kan elke advocaat een fiscale zaak mondeling of schriftelijke bij de Hoge Raad bepleiten. Is het de bedoeling dat die mogelijkheid beperkt wordt tot de leden van de nieuwe cassatiebalie, d.w.z. zoals die in het wetsvoorstel in voorzien? Dat zou niet zinvol zijn. Of is het de bedoeling dat in fiscale zaken in de toekomst in cassatie verplichte procesvertegenwoordiging gaat gelden?
- 2.2 Zoals in het rapport-Hammerstein (p. 37) wordt opgemerkt zou verplichte procesvertegenwoordiging de kwaliteit en de doelmatigheid van de taakvervulling door de Hoge Raad ten goede kunnen komen. De Commissie deelt niet het principiële bezwaar dat in het bestuursrecht verder nergens verplichte procesvertegenwoordiging is voorgeschreven. De aard en complexiteit van de procedure dienen maatgevend te zijn bij de keuze omtrent verplichte procesvertegenwoordiging. Aangezien de belastingkamer van de Hoge Raad vanwege de sinds 1994 bestaande verplichting het cassatieberoep te motiveren² nauwelijks meer gebruik maakt van de mogelijkheid van ambtshalve toetsing (rapport-Hammerstein p. 38 bovenaan) is de beoordeling in feite afhankelijk van de formulering van de cassatieklachten. Waar de toetsing door de belastingkamer meer overeenkomsten vertoont met de toetsing door de civiele kamer is het tegenstrijdig dat in het ene geval van optreden bij de Hoge Raad wel en in het andere geval geen verplichte procesvertegenwoordiging geldt.
- 2.3 Een verplichte procesvertegenwoordiging zou moeten plaatsvinden door professionele rechtshelpers met kennis en ervaring op het gebied van het fiscale cassatieprocesrecht. Thans zijn dat met name belastingadviseurs en, in mindere mate, advocaten. In lijn met de opvatting van de commissie Fleers meent de Commissie dat inrichting en te stellen kwaliteitseisen moeten worden gelegd in handen van een curatorium bestaande uit leden van de (belastingkamer van) de Hoge Raad en relevante beroepsorganisaties (NOVA, organisaties van belastingadviseurs).

Namens de Commissie belastingrecht,

A.E.H. van der Voort Maarschalk, Den Haag, 30 juni 2010

² Art. 6:24 j^o 6:5 lid 1 letter d en 6:6 Awb.